

Сташин-Плекан М.Й.

магістр

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ: ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА

Для забезпечення своєї діяльності і виконання функцій органи місцевого самоврядування складають кошторис, який є інструментом для формування, управління, а також контролю за фінансовою політикою [5, с.91]. Тобто основним плановим документом бюджетних установ є кошторис, який надає бюджетній установі повноваження на отримання доходів і здійснення витрат, визначає напрямок і обсяг коштів для виконання органами місцевого самоврядування своїх функцій і досягнення цілей. Актуальним завданням бюджетної системи у зв'язку з цим є удосконалення механізму формування кошторису та його реалізації. В органах місцевого самоврядування кожний показник кошторису підтверджується розрахунками економічного обґрунтування доцільності фінансування і правильним розподілом, який відповідає класифікації економічних витрат. Тому при формуванні кошторису, в першу чергу, потрібно подбати про забезпечення бюджетними коштами витрат з оплати праці (нарахування) і звичайно дотримуватися режиму їх економії.

Доходи та витрати бюджетних установ складаються з загального і спеціального фонду. Окрім затвердження кошторису, також затверджують план асигнувань. Тільки після затвердження усіх необхідних документів установам можуть виділяти бюджетні кошти.

Асигнування, які передбачені у видатковій частині кошторису зазвичай покривають не всі потреби бюджетної установи. Однак чисельність працівників, яка затверджена штатним розписом, має бути забезпечена заробітною платою повністю, виходячи з розміру не тих посадових окладів, що були на момент складання кошторису, а з урахуванням подальшого коефіцієнта підвищення протягом року, у зв'язку з прогнозуванням темпів інфляції, прийнятих змін в законодавстві щодо оплати праці працівників в державному секторі економіки. Керівники відповідних органів, у разі невиконання зазначеної умови, не мають права затверджувати штатний розпис установи.

Відповідно до законодавства діяльність органів місцевого самоврядування здійснюється за рахунок коштів, які надходять з бюджету і додаткових доходів, отримання яких дозволене чинним законодавством України [6, с.106]. Фінансування та оплата витрат проводяться органами Державної казначейської служби за наявності відомостей про територіальне розташування мережі установ, підприємств і організацій на відповідній території та на підставі затверджених кошторисів доходів і видатків.

Дослідження обліку доходів і витрат полягає в аналізі виконання кошторису. Метою і завданнями внутрішнього контролю є вивчення бухгалтерської і фінансової інформації з окремих статей витрат, залишків на бухгалтерських рахунках, а також аналіз системи обліку і контролю. Ряд науковців справедливо вважають, що система контролю має бути легко інтегрованою та відповідати управлінським записам різних ланок управління бюджетною установою [7, с. 411; 8, с.175]. У зв'язку з цим контроль витрат в органах місцевого самоврядування здійснюються завдяки розмежуванню касових і фактичних витрат.

Органи місцевого самоврядування (в т.ч. сільська рада) для забезпечення своєї діяльності щорічно складають кошториси доходів і видатків у розрізі кодів функціональної класифікації [1, с.273]. Контроль доходів і видатків здійснюється шляхом перевірок бухгалтерської (фінансової) звітності, платіжно-розрахункової документації, податкових та інших зобов'язань: оцінка і контроль за правильним веденням обліку; складання достовірної бухгалтерської (фінансової) звітності; аналіз господарської діяльності; надання консультацій

з питань податкового, фінансового, банківського і іншого господарського законодавства [2, с.24]. Контрольно-ревізійна робота щодо фінансової звітності полягає у перевірці дотримання порядку ведення бухгалтерського обліку, відповідності господарських операцій законодавству України, повноти і точності відображення господарської діяльності установи у фінансовій звітності. Основним завданням контролю є забезпечення правильного використання і збереження державних ресурсів, нефінансових та фінансових активів, правильність визначення потреби в бюджетних засобах і взяття зобов'язань, ефективним використанням засобів і майна, станом і вірогідністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності в органах місцевого самоврядування [3, с.167].

Організація контролю в органах місцевого самоврядування включає в себе: інвентаризацію, санкціонування господарських операцій; розподіл прав і обов'язків; обмеження доступу до активів і контроль за документуванням господарських операцій і інших процедур, які здійснюється як правило бухгалтером. Таким чином, запорукою ефективного функціонування установи є досконале знання та чітке застосування нормативних документів, з якими пов'язаний процес обліку. Лояльний підхід до складання кошторису дозволить уникнути перевиконання бюджету. При плануванні кошторису на рік потрібно враховувати всі фактори, які можуть вплинути на збільшення видатків установи або зменшення її доходу. У видатковій частині кошторису установи зазначається загальна сума витрат установи з розподілом їх за категоріями видатків економічної класифікації, а також із встановленням витрат, фінансування яких планується за рахунок бюджетних асигнувань і за рахунок надходжень із спеціального фонду. З метою удосконалити організацію бухгалтерського обліку необхідно підвищити його оперативність і аналітичність. Для цього треба впорядкувати, уніфікувати й стандартизувати процес документування.

Список використаних джерел

1. Бенько І.Д. Організації обліку та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ / І.Д.Бенько // Всеукраїнський науково-виробничий журнал „Інноваційна економіка” – Вип. 9. – Тернопіль: Тернопільський інститут АПВ НААН. – 2012. – С.272-277.
2. Бенько І.Д. Організація обліку, аналізу та контролю розрахунків бюджетних установ / І.Д.Бенько // Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль. Науковий журнал. – Вип. 24.– Тернопіль: ТНЕУ, 2011. – С.24-34.
3. Бенько І.Д. Роль і місце бюджетного обліку в організації фінансування бюджетних установ та шляхи його модернізації / І.Д.Бенько, Л.О. Гуцайлук // Галицький економічний вісник, 2009. – № 3. – С. 167-170.
4. Лучко М.Р. Організація обліку в установах державного сектору економіки: реалії сьогодення / М. Р. Лучко, Л. Т. Штимер // Наук. вісник Ужгородського ун-ту. Серія : Економіка. – 2015. – Вип. 1(2). – С. 39-42.
5. Сисюк С.В. Бухгалтерська служба органів місцевого самоврядування: вимоги, особливості створення та функціонування / С.В.Сисюк, І.Д.Бенько // Збір. наук. праць Черкаського державного технологічного ун-ту. Серія: Економічні науки. – Вип. 36. – Черкаси: ЧДТУ. – 2014. – С.91-97.
6. Сисюк С.В. Критерії щодо формування бухгалтерської служби органів місцевого самоврядування / С.В.Сисюк, І.Д.Бенько // Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: матеріали XI міжнарод. наук.-практ. конференції. 10 квітня 2014 р. – Черкаси: ЧДТУ, 2014. – С.105-107.
7. Яцишин С. Р. Державний фінансовий контроль виконання бюджетних програм: форми та методи / С. Р. Яцишин / Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного